

Český jazyk se zaměřením na vzdělávání

Jméno:.....

Přidělené číslo:.....

Škola, na níž byla složena maturitní zkouška:.....

Řešení vyjádřete přeškrtnutím písmene u čísla úkolu v následující tabulce - např. :

1	a	b	c	d	
----------	---	--------------	---	---	--

Správné je vždy jen jedno řešení.

1	a	b	c	d	
2	a	b	c	d	
3	a	b	c	d	
4	a	b	c	d	
5	a	b	c	d	
6	a	b	c	d	
7	a	b	c	d	
8	a	b	c	d	
9	a	b	c	d	
10	a	b	c	d	
11	a	b	c	d	
12	a	b	c	d	
13	a	b	c	d	
14	a	b	c	d	
15	a	b	c	d	

16	a	b	c	d	
17	a	b	c	d	
18	a	b	c	d	
19	a	b	c	d	
20	a	b	c	d	
21	a	b	c	d	
22	a	b	c	d	
23	a	b	c	d	
24	a	b	c	d	
25	a	b	c	d	
26	a	b	c	d	
27	a	b	c	d	
28	a	b	c	d	
29	a	b	c	d	
30	a	b	c	d	

Míra závislosti lidské výživy na různých plodech přírody se opravdu projevuje v jazyce, a to na počtu jeho odvozenin z názvu příslušné plodiny. Již ve staré češtině existoval název obchodníka s obilím *obilník* (odvozený od slova *obilí*) nebo název pěstitele chmelu *chmelař* (odvozený od slova *chmel*), protože základem odvození zde byla jména plodin, které představovaly důležitou složku výživy tehdejší společnosti. Obilí patří vůbec mezi nejstarší kulturní rostliny pěstované u nás. Vždyť na pěstování obilí je vázán zemědělský způsob života našich předků, slovanských i před slovanských. O starobylosti zemědělské výživy tu svědčí vedle archeologie také srovnávací jazykověda: svým rozbořením slov zjišťuje, že k těm nejstarším patří právě slova jako *zrno* a názvy některých druhů obilí, *rež* a *oves*.

I. Němec a kol. Dědictví řeči

1. Které tvrzení nevyplývá z textu?

- a) K nejstarším slovům patří slova obilník a chmelař.
- b) Na území naší vlasti se pěstovalo obilí a chmel.
- c) Výzkumy srovnávací jazykovědy dokládají starobylost zemědělské výživy.
- d) Slova *rež* a *oves* jsou starší než slovo *zrno*.

2. V kterém bodě je tvrzení, které nevyplývá z textu?

- a) V jazyce se projevuje závislost výživy člověka na přírodních plodech.
- b) Srovnávací archeologie objevila souvislost mezi výrazy *chmelař*, *obilí* a *zrno*.
- c) K nejstarším kulturním rostlinám u nás patří obilí.
- d) Pěstování obilí je spjato se zemědělským způsobem života.

3. Následující úryvek textu je založen na slohovém postupu:

- a) popisném
- b) informačním
- c) vyprávěcím
- d) výkladovém

4. V kterém bodě je slovo mnohoznačné?

- a) obchodní
- b) plod
- c) slovanský
- d) rostlina

5. V kterém bodě nelze dvojici slov označit jako slova příbuzná?

- a) závislost – visací
- b) území – zemědělství
- c) závodník – vodní
- d) odvozenina – přívod

6. V kterém bodě jsou pouze slova neodvozená (tzv. značková)?

- a) míra, závislost, obilí
- b) život, obilí, srovnávací
- c) obilí, slovo, starý
- d) oves, plodina, starší

7. V kterém bodě je slovo vytvořené slovotvorným způsobem skládání?

- a) závislost, zemědělský, chmelař
- b) společnost, jazykověda, obilník
- c) před slovanský, slovanský, příslušný
- d) obchodník, srovnávací, nejstarší

8. V kterém bodě není mezi slovy uplatněn vztah: slovo základové – slovo odvozené (správný slovtvorný vztah)?
- starší – nejstarší
 - slovanský – před slovanský
 - země – zemědělský
 - společný – společnost
9. V kterém bodě je slovo, v němž nelze vymežit slovtvornou předponu?
- příslušný, závislost, nejstarší
 - před slovanský, obchodník, srovnávací
 - rozbor, rostlina, představovat
 - projevovat, základ, odvozenina
10. V kterém bodě je ustálené pojmenování?
- složka výživy
 - srovnávací jazykověda
 - druhy obilí
 - plody přírody
11. V kterém bodě jsou slova, mezi nimiž není vztah synonymie?
- zemědělský, rolnický, agrární
 - název, jméno, pojmenování,
 - archeologie, jazykověda, dialektologie
 - starobylý, dávný, pradávny
12. Který významový vztah je mezi slovy *obilí* a *oves*?
- synonymie
 - polysémie
 - vztah významové nadřazenosti a podřazenosti
 - homonymie
13. V kterém bodě není podtržený výraz větným členem (nemá platnost větného členu)?
- Základem odvození zde byla jména plodin.
 - Míra závislosti lidské výživy na různých plodech přírody se opravdu projevuje v jazyce.
 - Základem odvození zde byla jména plodin, kteřé představovaly důležitou složku výživy tehdejší společnosti.
 - Obilí patří vůbec mezi nejstarší kulturní rostliny pěstované u nás.
14. V kterém bodě není významový vztah ve skladební dvojici formálně vyjádřen shodou?
- kulturní rostliny
 - rostliny pěstované
 - pěstování obilí
 - obilí patří
15. V kterém bodě jsou výrazy ve skladební dvojici formálně vyjádřeny tzv. přimykáním, to znamená slabou závislostí?
- závislosti na plodech
 - způsob života
 - našich předků
 - projevuje se v jazyce

16. V kterém bodě **je** skladební skupina (několikanásobný větný člen)?
- Již ve staré češtině existoval název obchodníka s obilím *obilník* (odvozený od slova *obilí*).
 - Obilí patří vůbec mezi nejstarší kulturní rostliny pěstované u nás.
 - Svým rozbořem slov zjišťuje, že k těm nejstarším patří právě slova jako *zrno* a názvy některých druhů obilí.**
 - Základem odvození zde byla jména plodin, které představovaly důležitou složku výživy tehdejší společnosti.
17. V kterém bodě **není** správně vymezena základní skladební dvojice (podmět a přísudek)?
- Základem odvození zde **byla** jména plodin.
 - Míra závislosti lidské výživy na různých plodech přírody se opravdu projevuje v jazyce.**
 - Vždyť na pěstování obilí **je vázán** zemědělský **způsob** života našich předků, slovanských i předslovanských.
 - Základem odvození zde byla jména plodin, **kteřé představovaly** důležitou složku výživy tehdejší společnosti.
18. V kterém bodě **není** podtržen výraz zájmenem?
- Obilí patří vůbec mezi nejstarší kulturní rostliny pěstované u **nás**.
 - Vždyť na pěstování obilí je vázán zemědělský způsob života **našich** předků.
 - Svým** rozbořem slov zjišťuje, že k těm nejstarším patří právě slova jako *zrno* a názvy některých druhů obilí, *rež* a *oves*.
 - O starobylosti zemědělské výživy tu svědčí vedle archeologie **také** srovnávací jazykověda.
19. V kterém bodě **není** žádné ze sloves vidu dokonavého?
- zjišťovat, rozumět, rozsypat
 - poslouchat, představovat, zavolat
 - vládnout, pracovat, jíst**
 - zabíjet, dostávat, zjistit
20. V kterém bodě **je** nesprávně vymezen slovesný tvar?
- Již ve staré češtině **existoval** název obchodníka s obilím *obilník*.
 - Vždyť na pěstování obilí **je vázán** zemědělský způsob života našich předků.
 - Základem** odvození zde **byla** jména plodin.
 - Obilí **patří** vůbec mezi nejstarší kulturní rostliny pěstované u nás.
21. V kterém bodě **je** nesprávně proveden rozbor stavby slova?
- pěst-ova-n-ý
 - jazyko-věd-a**
 - roz-bor-0
 - vý-živ-y
22. V kterém bodě **je** ve všech slovech uplatněna asimilace (spodoba) znělosti?
- název, různých, přírody
 - pěstitel, chmel, plod
 - plod, název, lidské**
 - kteřé, složky, odvození

23. V kterém bodě **jsou** obě podstatná jména utvořena ze sloves?

- a) pěstitel, závislost
- b) **pěstování, rozbor**
- c) rozbor, společnost
- d) odvození, starobylost

24. V kterém bodě **není** podtržený výraz příslovce?

- a) Základem odvození zde byla jména plodin, které představovaly důležitou složku výživy tehdejší společnosti.
- b) Vždyť na pěstování obilí je odjakživa vázán zemědělský způsob života našich předků.
- c) **Míra závislosti lidské výživy na různých plodech přírody se opravdu projevuje v jazyce.**
- d) O starobylosti zemědělské výživy tu svědčí vedle archeologie také srovnávací jazykověda.

25. V kterém bodě **je** nepravdivé tvrzení o souvětí?

Již ve staré češtině existoval název obchodníka s obilím *obilník* (odvozený od slova *obilí*) nebo název pěstitele chmelu *chmelař* (odvozený od slova *chmel*), protože základem odvození zde byla jména plodin, které představovaly důležitou složku výživy tehdejší společnosti.

- a) Je to souvětí podřadné.
- b) Souvětí obsahuje dvě polovětné konstrukce (volné přívlastky).
- c) V souvětí je vedlejší věta příslovečná příčinná.
- d) **Ve všech větách je přísudek slovesný jednoduchý.**

26. V kterém bodě **je** slovo, v němž nedochází ke změně hlásek v proudu řeči?

- a) představovat
- b) svědčit
- c) **tehdejší**
- d) lidský

27. V kterém bodě **je** podstatné jméno v čísle množném?

- a) obilí
- b) **záda**
- c) chmel
- d) zrno

28. V kterém bodě **nená** slovo stejný počet hlásek a písmen?

- a) **zemědělské**
- b) dovnitř
- c) odvozenina
- d) čeština

29. V kterém bodě **je** pravopisná chyba?

- a) **ranní, denní, havranní**
- b) rakouští, liberečtí, ledečtí
- c) oddaný, oddenek, oddálený
- d) dceřiný, trojklaný, prosklený

30. V kterém bodě **není** správná interpunkce?

- a) Však my víme, kdo to byl, kdo to vyřešil a koho máme pochválit.
- b) **Bohumil Hrabal, známý český prozaik nemohl oslovit všechny každou svou knihou.**
- c) Zavolejte, pokud budete něco potřebovat a pokud budete mít další dotazy.
- d) „Ty máš ale náladu,“ řekl Petr s úsměvem.